

Maciej Mickiewicz

Zakład Bioekonomiki Rybactwa, Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

Średnie ceny ryb towarowych i materiału zarybieniowego stosowane przez podmioty prowadzące gospodarkę rybacką w obwodach rybackich w 2009 roku

Wstęp

Od końca lat 90. XX w. przeprowadzane są cykliczne badania ankietowe średnich cen hurtowych ryb towarowych oraz materiału zarybieniowego poszczególnych gatunków stosowanych przez podmioty gospodarcze prowadzące śródlądową gospodarkę rybacką. Podmioty typowane do badań wybierane były pod kątem prowadzenia jeziorowej gospodarki rybackiej. Efektem tych cyklicznych badań są publikacje prezentujące ceny ryb towarowych i materiału zarybieniowego stosowane w latach 1998-1999 (Wołos (red.) 2001), w roku 2001 (Mickiewicz i Chmielewski 2002), w roku 2003 (Mickiewicz 2003, Mickiewicz 2004), w roku 2005 (Mickiewicz 2005, Mickiewicz 2006) oraz w roku 2007 (Mickiewicz 2007).

Publikacje te miały przede wszystkim być pomocne podmiotom gospodarczym prowadzącym śródlądową gospodarkę rybacką przy ustalaniu własnych cen odławianych ryb i produkowanego materiału zarybieniowego. Ponadto ceny te były wykorzystywane przy obliczeniach efektywności ekonomicznej gospodarki rybackiej, a także stanowiły ważną informację dla podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem rybami i materiałem zarybieniowym, czy też instytucji administracji państwowej i samorządowej zainteresowanych gospodarką rybacką.

Niniejsze opracowanie jest efektem badań cen ryb towarowych i materiału zarybieniowego stosowanych w roku 2009 przez użytkowników rybackich wód stanowiących obwody rybackie, a więc zarówno jezior, jak i rzek oraz zbiorników zaporowych.

Materiały i metody

Informacje na temat hurtowych cen ryb towarowych i najczęściej stosowanych form materiału zarybieniowego zostały zebrane drogą korespondencyjnej ankietyzacji przeprowadzonej na przełomie października i listopada 2009 roku w 56 gospodarstwach rybackich – podmiotach uprawnionych do prowadzenia gospodarki rybackiej w wodach, na których ustanowiono obwody rybackie. Podmioty te użytkowały rybacko jeziora, rzeki oraz zbiorniki

zaporowe o łącznej powierzchni 276795 ha, co stanowiło ponad 70% powierzchni wód, z których otrzymano kwestionariusze ankietowe RRW-23, dotyczące m.in. wielkości odłowów i zarybień obwodów rybackich w roku 2008, służące badaniom z zakresu rybactwa śródlądowego przewidzianym w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej (Wołos i in. 2009).

Zarówno ze względu na liczebność analizowanej próby gospodarstw rybackich, jak i łączną powierzchnię wód stanowiących obwody rybackie użytkowaną przez te gospodarstwa, dane dotyczące cen ryb towarowych i materiału zarybieniowego można uznać za w pełni reprezentatywne dla całej gospodarki rybackiej prowadzonej w obwodach rybackich w naszym kraju. Należy przy tym zaznaczyć, iż w kwestionariuszach ankietowych zapytano o ceny ryb towarowych i materiału zarybieniowego przede wszystkim gatunków charakterystycznych dla jeziorowej gospodarki rybackiej.

Przy obliczaniu wartości średnich zastosowano metodę średniej arytmetycznej, przy czym dzielnikiem była liczba gospodarstw, które stosowały w 2009 roku cenę danego gatunku i jego sortymentu wielkościowego, co dotyczyło zarówno cen ryb towarowych, jak i materiału zarybieniowego. Zbadano też i przedstawiono charakteryzujące obliczone średnie ceny podstawowe miary statystyczne – odchylenie standardowe (SD) oraz współczynnik zmienności (V%). Wzrost lub spadek porównywanych średnich cen ryb i materiału zarybieniowego z roku 2007 i z roku 2009 określono wartością bezwzględną (zł/kg) oraz wyrażono udziałem (%) spadku lub wzrostu ceny z roku 2009 w stosunku do ceny z roku 2007.

Uzyskane wyniki porównano z własnymi, opublikowanymi danymi na temat średnich cen hurtowych ryb towarowych i materiału zarybieniowego stosowanych w jeziorowych gospodarstwach rybackich w 2007 roku (Mickiewicz 2007).

Wyniki i dyskusja

Średnie hurtowe ceny ryb towarowych w roku 2009

W tabeli 1 zostały przedstawione średnie hurtowe ceny podstawowych gatunków i sortymentów ryb odławianych w wodach obwodów rybackich, stosowane w ankietowanych gospodarstwach rybackich w roku 2009.

TABELA 1

Średnie ceny hurtowe ryb towarowych, stosowane w roku 2009, obliczone na podstawie cen podanych w kwestionariuszach ankietowych otrzymanych od 56 gospodarstw rybackich

gatunek / sortyment	średnia cena hurtowa (zł/kg)	zakres cen od – do (zł/kg)	SD	V%	liczba gospodarstw, które podały cenę danego gatunku / sortymentu (n)
węgorz	38,05	22,00-55,00	5,87	15,43	48
sieja	14,07	7,00-18,50	3,03	21,56	27
sielawa	12,61	8,00-20,00	2,55	20,25	40
stynka	5,78	4,00-8,65	1,47	25,49	7
sandacz	16,35	10,35-22,00	2,76	16,86	44
sum	13,47	8,00-25,00	3,82	28,33	25
szczupak	10,63	8,00-15,00	1,52	14,25	50
lin	10,85	7,00-14,00	1,67	15,39	50
karaś	4,79	1,00-7,00	1,01	21,08	43
okoń DS	7,33	4,00-13,50	2,24	30,61	48
okoń M	4,36	1,00-8,00	1,48	34,00	43
leszcz D	4,60	1,70-7,00	1,10	23,89	43
leszcz S	2,47	1,00-4,50	0,84	33,85	51
leszcz M	1,32	0,50-3,00	0,61	46,40	38
krąp	1,01	0,40-2,00	0,43	42,78	32
pioł S	2,90	1,00-4,50	0,84	28,87	48
pioł M	1,80	0,30-3,10	0,65	35,90	47
karp	8,82	6,00-12,00	1,69	19,16	36
amur	8,02	5,00-12,00	1,59	19,82	22
tołpyga	4,81	0,75-8,00	1,45	30,08	29
drobnica nietowarowa	0,69	0,20-2,00	0,52	76,04	11

Analizując dane zawarte w tabeli 1, nie sposób nie zauważyć szerokiego zakresu cen poszczególnych gatunków/sortymentów ryb. Jak można przypuszczać, sytuacja ta ma kilka przyczyn. Część badanych gospodarstw rybackich nie różnicuje cen ryb na detaliczne i hurtowe, ewentualnie nie stosuje wcale cen ryb towarowych, jako że odławia nieduże ilości ryb, jedynie przy okazji prowadzenia odłowów kontrolnych czy regulacyjnych (dotyczy to kilku gospodarstw rybackich Polskiego Związku Wędkarskiego). Część gospodarstw działa w rejonach o mniejszej konkurencji ze strony innych producentów danych gatunków/sortymentów ryb, a zatem mogą one stosować relatywnie wyższe ceny, niż w rejonach, gdzie działa kilka gospodarstw o zbliżonym profilu produkcji. Do wymienionych przyczyn szerokiego zakresu cen ryb towarowych zaliczyć trzeba też różnice w wielkości połowów poszczególnych gatunków czy sorty-

mentów ryb (przykładowo gospodarstwo połowiące kilkadziesiąt czy kilkaset kilogramów siei rocznie może prowadzić jej sprzedaż po stosunkowo wyższych cenach, niż gospodarstwo łowiące kilka ton siei rocznie), a także regionalne różnice w tradycjach kulinarnych (przykładowo w regionie, gdzie tradycyjnie stynka słynie ze swoich walorów kulinarnych, warto jest dokonywać jej połowów, a także łatwiej jest ją sprzedać po wyższej cenie) oraz czynniki losowe, np. klimatyczne, związane z porą roku dokonania odłowu danego gatunku/sortymentu, zwłaszcza jego jednorazowo odłowionej większej ilości.

W tabeli 1, poprzez ukazanie liczby gospodarstw, które podały cenę danego gatunku/sortymentu, ukazano też w sposób pośredni intensywność gospodarowania różnymi gatunkami/sortymentami ryb. Oczywiście jest, że gospodarstwo nie połowiące stynki czy suma, lub traktujące jako przyłów sandacza czy węgorza, nie będzie ustalać ceny na te gatunki, a zatem nie jest w stanie podać jej w kwestionariuszu ankietowym.

Analizując miary statystyczne średnich cen hurtowych ryb stosowanych w roku 2009 przez podmioty prowadzące gospodarkę w wodach obwodów rybackich – odchylenie standardowe oraz współczynnik zmienności, należy stwierdzić, iż miary te w przypadku znakomitej większości cen były niewielkie. Ich większe wartości oznaczają, iż w obrębie podanego zakresu mamy do czynienia z dużą różnorodnością cen stosowanych dla tego samego gatunku i/lub sortymentu przez różne gospodarstwa rybackie.

Tabela 2 przedstawia porównanie średnich hurtowych cen ryb towarowych stosowanych w roku 2009, z wynikami badań tych cen z roku 2007 (Mickiewicz 2007).

TABELA 2

Zmiany średnich cen hurtowych ryb towarowych stosowanych w roku 2009 i w roku 2007 (Mickiewicz 2007) (cena z roku 2007 = 100%)

gatunek / sortyment	wzrost / spadek (zł/kg)	wzrost / spadek (%)
węgorz	1,53	4,20
sieja	1,12	8,61
sielawa	-0,79	-5,89
stynka	1,63	39,24
sandacz	1,14	7,52
sum	0,43	3,36
szczupak	-0,02	-0,12
lin	0,48	4,64
karaś	0,13	2,61
okoń DS	0,46	6,63
okoń M	0,30	7,41
leszcz D	0,79	20,68
leszcz S	0,18	7,70
leszcz M	-0,01	-0,26
krąp	0,19	22,94
pioł S	0,14	5,10
pioł M	0,14	8,60
karp	0,34	4,04
amur	0,09	1,07
tołpyga	-0,30	-5,79
drobnica nietowarowa	0,12	21,29

Zarówno wzrosty, jak i spadki cen poszczególnych gatunków/sortymentów były relatywnie nieznaczne. Jedynie w wypadku stynki, leszcza D, krąpia i drobnicy nietowarowej przekroczyły 20%, w wypadku siei, sandacza, okonia DS i M, leszcza S, płoci S i M oraz sielawy i tołpygi były wyższe niż 5%, w wypadku pozostałych gatunków były nie większe niż 5%. Największy wzrost cen można odnotować w wypadku stynki (39,24%), co przy wielkości jej odłowów w jeziorach może mieć znaczenie jedynie dla kilku gospodarstw rybackich, zaś największy spadek cen w relacji lat 2007-2009 miał miejsce w przypadku sielawy (5,89%), co już wpłynąć mogło na ekonomiczne efekty gospodarowania rybackiego co najmniej kilkunastu podmiotów, które podstawowy przychód czerpią z odłowów tego gatunku.

Generalnie jednak zmiany średnich cen hurtowych ryb towarowych odławianych w jeziorach, rzekach i zbiornikach zaporowych w latach 2007-2009 były nieznaczne. Potwierdza to fakt, iż ryby należą do stosunkowo wolno drożejących grup żywności, zwłaszcza w stosunku do cen całej żywności, nabiału, artykułów i usług konsumpcyjnych, czy wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw (Sere-mak-Bulge i in. 2008). Biorąc pod uwagę realny indeks zmian cen ryb i ich przetworów w latach 1991-2008, jedynie mięso i jego przetwory, wieprzowina i drób realnie staniały bardziej niż ryby (*op. cit.*). Pamiętać przy tym należy o dużej dysproporcji cen zbytu (hurtowych) oraz cen detalicznych ryb. W latach 2000-2008 ceny zbytu ryb nominalnie wzrosły o 7,7%, podczas gdy ceny detaliczne o 30,7% (*op. cit.*), przy czym powiązania pomiędzy cenami detalicznymi a cenami zbytu ryb miały charakter długookresowy (Rembeza 2008). Warto w tym miejscu wspomnieć, iż w okresie styczeń 1994 – grudzień 2007 średnioroczne wzrosty cen detalicznych karpia i pstrągów tęczowych pochodzących z hodowli wyniosły odpowiednio 7,6% i 7,5%, przy czym zmienność tych cen była wyraźnie mniejsza, niż zmienność cen wieprzowiny (*op. cit.*).

Powracając do średnich cen hurtowych ryb towarowych odławianych w wodach obwodów rybackich, stosowanych w roku 2009 względem stosowanych w roku 2007, skonstatować można, iż wzrost znakomitej ich większości oscylował w granicach wzrostu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (inflacji) w tych latach. Według Głównego Urzędu Statystycznego, inflacja w roku 2008 względem roku 2007, wyniosła 4,2% (www.stat.gov.pl/gus/5840_1634_PLK_PRINT.htm), zaś w I półroczu roku 2009 względem roku 2008 3,5% (www.stat.gov.pl/gus/5840_1635_PLK_PRINT.htm).

Średnie ceny materiału zarybieniowego w 2009 roku

W tabeli 3 przedstawione zostały średnie ceny najważniejszych, najczęściej stosowanych form materiału zary-

bieniowego poszczególnych gatunków ryb stosowane w roku 2009 w analizowanych gospodarstwach rybackich.

Podobnie jak w przypadku cen ryb towarowych, a nawet w zdecydowanie większym stopniu, analizując dane zawarte w tabeli 3, nie sposób nie zauważyć szerokiego zakresu cen poszczególnych gatunków i form materiału zarybieniowego. Jak można przypuszczać, podobnie jak w przypadku cen ryb towarowych, sytuacja ta ma kilka przyczyn. Pierwszą i zapewne najważniejszą z nich jest fakt, iż ankietowane gospodarstwa rybackie podawały w ankietach zarówno ceny, za jakie zakupiły daną formę materiału zarybieniowego, ceny, jakie stosują sprzedając materiał zarybieniowy, jak i ceny określone na podstawie przyjmowanych, orientacyjnych kosztów wyprodukowania danego materiału. Już tylko w związku z tym podanych w tabeli 3 średnich cen materiału zarybieniowego nie można bezkrytycznie przyjmować jako średnich cen sztywno obowiązujących w gospodarce zarybieniowej, a raczej należy je traktować jako ceny orientacyjne, określające w sposób przybliżony rząd wielkości ceny danej formy materiału zarybieniowego. Na te znaczne różnice w cenach w obrębie danej formy materiału zarybieniowego wpływają też regionalne różnice w podaży i popycie na dany materiał, a także różnice w jakości tego samego materiału produkowanego przez różnych producentów i często w różniących się warunkach klimatycznych, czy też – w wypadku węgorza zarybieniowego – różnego pod względem klasy wielkości narybku wprowadzanego na rynek polski przez importerów.

Miary statystyczne średnich cen materiału zarybieniowego stosowanych w roku 2009 – odchylenie standardowe oraz współczynnik zmienności, w przypadku wielu cen miały większe wartości, a to oznacza, iż w obrębie podanego zakresu mamy do czynienia z dużą różnorodnością cen stosowanych dla tego samego rodzaju materiału zarybieniowego.

W tabeli 3 podano dokładną liczbę ankietowanych gospodarstw, które podały cenę danego gatunku i formy materiału zarybieniowego. Liczba ta pośrednio wskazuje, jak często stosowane są poszczególne formy materiału zarybieniowego, a także jaką daną formą materiału ma rangę w gospodarce zarybieniowej.

Tabela 4 przedstawia porównanie średnich cen różnych form materiału zarybieniowego poszczególnych gatunków ryb stosowanych w roku 2009, z wynikami badań tych cen z roku 2007 (Mickiewicz 2007). W tabeli 4 nie uwzględniono cen tarlaków i starszych niż narybek jesienny form materiału zarybieniowego (tzw. inne) sandacza oraz narybku wiosennego (1+) karasia, z racji faktu, iż w roku 2007 nie odnotowano cen tych form materiału zarybieniowego.

Analizując dane zawarte w tabeli 4 zauważyć trzeba, iż nie można jednoznacznie, jak w przypadku cen ryb towaro-

TABELA 3

Średnie ceny ważniejszych form materiału zarybieniowego, stosowane w roku 2009, obliczone na podstawie cen podanych w kwestionariuszach ankietowych otrzymanych od 56 gospodarstw rybackich

Gatunek i forma materiału zarybieniowego	Średnia cena (zł/tys. szt.) lub (zł/kg)	Zakres cen od – do (zł/tys. szt.) lub (zł/kg)	SD	V%	Liczba gospodarstw, które podały cenę danego gatunku i formy materiału zarybieniowego (n)
węgorz zarybieniowy ¹	295,75 zł/kg	55,00-470,00 zł/kg	106,63	36,05	43
sielawa wylęg	4,02 zł/tys. szt.	2,27-5,00 zł/tys. szt.	0,67	16,57	34
sielawa narybek letni	187,78 zł/tys. szt.	30,00-300,00 zł/tys. szt.	134,79	71,78	9
sieja wylęg	14,80 zł/tys. szt.	7,00-20,00 zł/tys. szt.	5,16	34,84	17
sieja narybek letni	323,68 zł/tys. szt.	50,00-500,00 zł/tys. szt.	185,07	57,18	11
sieja narybek jesienny	79,03 zł/kg	23,25-180,00 zł/kg	56,49	71,48	10
szczupak wylęg	23,45 zł/tys. szt.	10,00-50,00 zł/tys. szt.	10,39	44,31	36
szczupak narybek letni	109,53 zł/tys. szt.	74,20-230,00 zł/tys. szt.	36,05	32,91	22
szczupak narybek jesienny	21,21 zł/kg	16,00-30,00 zł/kg	4,14	19,50	38
szczupak „inne” ²	17,58 zł/kg	12,00-25,00 zł/kg	4,69	26,70	6
szczupak tarlak	13,00 zł/kg	11,00-19,00 zł/kg	2,69	20,71	9
sandacz wylęg	18,00 zł/tys. szt.	16,00-20,00 zł/tys. szt.	2,83	15,71	2
sandacz narybek letni	99,52 zł/tys. szt.	50,00-150,00 zł/tys. szt.	25,81	25,93	36
sandacz narybek jesienny	33,06 zł/kg	20,00-50,00 zł/kg	8,85	26,77	23
sandacz „inne” ²	44,43 zł/kg	16,00-60,00 zł/kg	19,85	44,67	7
sandacz tarlak	18,10 zł/kg	15,00-22,50 zł/kg	2,92	16,15	5
sum narybek letni	290,00 zł/tys. szt.	120,00-500,00 zł/tys. szt.	174,50	60,17	5
sum narybek jesienny	42,31 zł/kg	17,00-102,00 zł/kg	30,63	72,40	7
sum kroczek	18,39 zł/kg	14,50-25,00 zł/kg	2,43	13,20	19
sum tarlak	14,80 zł/kg	14,00-15,50 zł/kg	1,06	7,19	2
lin narybek jesienny	18,11 zł/kg	8,00-25,00 zł/kg	5,70	31,49	15
lin narybek 1+	16,14 zł/kg	13,00-20,00 zł/kg	2,61	16,17	7
lin kroczek	14,50 zł/kg	10,00-25,00 zł/kg	3,10	21,37	34
karas narybek jesienny	8,00 zł/kg	5,00-12,00 zł/kg	3,03	37,91	6
karas narybek 1+	8,00 zł/kg	5,00-12,00 zł/kg	2,93	36,60	8
karas kroczek	7,69 zł/kg	4,50-12,00 zł/kg	2,12	27,60	22
karp wylęg	6,56 zł/tys. szt.	5,00-10,00 zł/tys. szt.	2,37	36,12	4
karp narybek letni	57,00 zł/tys. szt.	40,00-100,00 zł/tys. szt.	25,40	44,56	5
karp narybek jesienny	13,23 zł/kg	8,00-16,00 zł/kg	2,49	18,81	13
karp narybek 1+	11,86 zł/kg	10,00-15,00 zł/kg	1,65	13,93	7
karp kroczek	11,04 zł/kg	8,30-15,00 zł/kg	1,65	14,90	34
karp starsze formy	9,64 zł/kg	8,00-12,00 zł/kg	1,28	13,29	7
amur narybek jesienny	11,33 zł/kg	3,00-16,00 zł/kg	7,23	63,83	3
amur narybek 1+	14,50 zł/kg	14,00-15,00 zł/kg	0,71	4,88	2
amur kroczek	11,69 zł/kg	9,00-20,00 zł/kg	3,30	28,23	11
tołpyga narybek jesienny	11,33 zł/kg	10,00-14,00 zł/kg	2,31	20,38	3
tołpyga kroczek	8,67 zł/kg	8,00-10,00 zł/kg	0,82	9,42	6

¹ materiał zarybieniowy będący efektem podchowu węgorza szklatego

² narybek starszy niż narybek jesienny

wych, określić, że – biorąc pod uwagę ceny materiału zarybieniowego w roku 2009 względem roku 2007 – mamy do czynienia z tendencją wzrostową i niewielkimi zmianami. Raczej można mówić o wzroście cen materiału zarybieniowego przy ich większych (w relacji do zmian cen ryb towarowych) zmianach. Jednoznacznie stwierdzić można jedynie, iż w stosunku do wartości z roku 2007, spośród 34 zbędnych cen form materiału zarybieniowego, w roku 2009 wzrosły ceny 21 form, obniżyły się zaś ceny 13 form.

Jeśli chodzi o najważniejsze (tzn. najczęściej stosowane) formy i najważniejsze gatunki w gospodarce zary-

bieniowej prowadzonej w obwodach rybackich (głównie w jeziorach), takie jak węgorz zarybieniowy, wylęg sielawy, wylęg i narybek jesienny szczupaka, narybek letni i jesienny sandacza, narybek i kroczek lina, karasia i karpia, nie można mówić o znaczących różnicach, bowiem z wyjątkiem wylęgu szczupaka i krocza karasia nie przekraczają one na przestrzeni dwóch lat 10%, przy czym większość z tych różnic oznacza wzrost ceny, a jeśli już jej spadek, to maksymalnie na poziomie rzędu 6-7%.

Analizując zmiany i porównując ceny materiału zarybieniowego z lat 2007-2009 pamiętać należy, iż jak wszyst-

TABELA 4

Zmiany średnich cen różnych form materiału zarybieniowego poszczególnych gatunków ryb stosowanych w roku 2009 i w roku 2007 (Mickiewicz 2007) (cena z roku 2007 = 100%)

Gatunek i forma materiału zarybieniowego	Wzrost / spadek (zł/tys. szt.) lub (zł/kg)	Wzrost / spadek (%)
węgorz zarybieniowy ¹	-2,77 zł/kg	-0,93
sielawa wylęg	0,29 zł/tys. szt.	7,64
sielawa narybek letni	127,78 zł/tys. szt.	212,96
sieja wylęg	0,09 zł/tys. szt.	0,60
sieja narybek letni	-10,21 zł/tys. szt.	-3,06
sieja narybek jesienny	-17,23 zł/kg	-17,90
szczupak wylęg	2,99 zł/tys. szt.	14,63
szczupak narybek letni	23,33 zł/tys. szt.	27,06
szczupak narybek jesienny	1,16 zł/kg	5,81
szczupak „inne” ²	3,20 zł/kg	22,28
szczupak tarlak	0,80 zł/kg	6,56
sandacz wylęg	-7,00 zł/tys. szt.	-28,00
sandacz narybek letni	9,03 zł/tys. szt.	9,97
sandacz narybek jesienny	0,73 zł/kg	2,25
sum narybek letni	-93,33 zł/tys. szt.	-24,35
sum narybek jesienny	-21,72 zł/kg	-33,93
sum kroczek	0,10 zł/kg	0,56
sum tarlak	1,75 zł/kg	13,46
lin narybek jesienny	0,84 zł/kg	4,88
lin narybek 1+	-0,86 zł/kg	-5,04
lin kroczek	-1,03 zł/kg	-6,63
karaś narybek jesienny	0,33 zł/kg	4,30
karaś kroczek	1,41 zł/kg	22,39
karp wylęg	2,00 zł/tys. szt.	43,75
karp narybek letni	20,25 zł/tys. szt.	55,10
karp narybek jesienny	-0,84 zł/kg	-5,96
karp narybek 1+	-0,67 zł/kg	-5,37
karp kroczek	0,50 zł/kg	4,79
karp starsze formy	0,08 zł/kg	0,87
amur narybek jesienny	-1,42 zł/kg	-11,11
amur narybek 1+	0,35 zł/kg	2,47
amur kroczek	-0,49 zł/kg	-4,02
tołpyga narybek jesienny	1,33 zł/kg	13,33
tołpyga kroczek	-1,69 zł/kg	-16,34

¹ materiał zarybieniowy będący efektem podchowu węgorza szklistego

² narybek starszy niż narybek jesienny

kie ceny w warunkach gospodarki rynkowej, ich wysokość zależna jest przede wszystkim od podaży i od popytu. Z kolei podaż i popyt na tak specyficzny towar, jakim jest materiał zarybieniowy, zależne są od bardzo wielu czynników, poczynając od tak losowych, jakimi są warunki pogodowe panujące w danym miejscu i czasie (co ma wpływ na przebieg tarła i wzrostu wylęgu do narybku w warunkach naturalnych), poprzez jakość i rodzaj zaplecza podchowowo-wylęgarniczego (co wpływa na ilość i jakość pozyskanej ikry, wylęgu i narybku), aż do czynników makroekonomicznych związanych z obowiązującym prawem (zmiana warunków prawnych prowadzenia gospodarki zarybienio-

wej na skutek procedur oddawania w użytkowanie rybackie wód stanowiących obwody rybackie).

Wnioski

Na podstawie zebranych i zbadanych danych oraz powyżej przedstawionych rozważań związanych z wynikami tych badań można wysnuć kilka najważniejszych wniosków:

- Średnie hurtowe ceny ryb towarowych stosowane w roku 2009 przez podmioty uprawnione do prowadzenia gospodarki rybackiej w wodach stanowiących obwody rybackie charakteryzowały się szerokimi zakresami w obrębie tego samego gatunku i/lub sortymentu.
- Szerokie zakresy cen, w jeszcze większym stopniu, niż w przypadku ryb towarowych, odnotować można w roku 2009 w przypadku różnych form materiału zarybieniowego poszczególnych gatunków.
- Zmiany średnich cen hurtowych ryb towarowych odławianych w jeziorach, rzekach i zbiornikach zaporowych w relacji roku 2007 do roku 2009 były nieznaczne, z tendencją ich wzrostu w przypadku większości analizowanych gatunków i/lub sortymentów ryb, który oscylował w granicach wzrostu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (inflacji) w tych latach.
- W przypadku porównania cen różnych form materiału zarybieniowego poszczególnych gatunków stosowanych w roku 2007 i w roku 2009 możemy mówić o ich wzroście w przypadku większości z analizowanych, zwłaszcza najważniejszych, najczęściej stosowanych z nich, przy czym zmiany te były znacznie większe, niż w przypadku cen ryb towarowych.

Podziękowania

W tym miejscu pragniemy serdecznie podziękować wszystkim naszym respondentom za życzliwość i okazaną nam pomoc w badaniach ankietowych cen ryb i materiału zarybieniowego, jednocześnie licząc na dalszą współpracę w nadchodzących latach, co umożliwi dalsze prowadzenie monitoringu cen ryb i materiału zarybieniowego – jak mamy nadzieję – z korzyścią dla wszystkich zajmujących się gospodarką rybacką.

**Zespół Zakładu Bioekonomiki Rybactwa IRS
w Olsztynie**

Literatura

- http://www.stat.gov.pl/gus/5840_1634_PLK_PRINT.htm
http://www.stat.gov.pl/gus/5840_1635_PLK_PRINT.htm
 Mickiewicz M. 2003 – Ceny ryb towarowych i materiału zarybieniowego w jeziorowych gospodarstwach rybackich w latach 2001 i 2003 – Komun. Ryb. 6: 7-9.

- Mickiewicz M. 2004 – Ceny ryb towarowych i materiału zarybieniowego w jeziorowych gospodarstwach rybackich w 2003 roku – W: Stan rybactwa jeziorowego w 2003 roku (red.) A. Wołos, Wyd. IRS, Olsztyn: 63-68.
- Mickiewicz M. 2005 – Średnie ceny ryb towarowych i materiału zarybieniowego stosowane w jeziorowych gospodarstwach rybackich w 2005 roku – Komun. Ryb. 6: 4-6.
- Mickiewicz M. 2006 – Ceny ryb towarowych i materiału zarybieniowego w jeziorowych gospodarstwach rybackich w 2006 roku – W: Rybactwo, wędkarstwo, ekorozwój (red.) A. Wołos, Wyd. IRS, Olsztyn: 173-178.
- Mickiewicz M. 2007 – Średnie ceny ryb towarowych i materiału zarybieniowego stosowane w jeziorowych gospodarstwach rybackich w 2007 roku – Komun. Ryb. 6: 27-30.
- Mickiewicz M., Chmielewski H. 2002 – Ceny ryb towarowych i materiału zarybieniowego w jeziorowych gospodarstwach rybackich – W: Stan rybactwa jeziorowego w 2001 roku (red.) A. Wołos, Wyd. IRS, Olsztyn: 55-59.
- Rembeza J. 2008 – Transmisja cen na rynku ryb – Rozwój rynku ryb i zmiany jego funkcjonowania w latach 1990-2007 – 97: 105-116.
- Seremak-Bulge J., Pieńkowska B., Kuzebski E. 2008 – Zmiana ekonomicznych warunków funkcjonowania sektora rybnego – Rozwój rynku ryb i zmiany jego funkcjonowania w latach 1990-2007 – 97: 9-26.
- Wołos A. (red.) 2001 – Wybrane aspekty gospodarki rybacko-wędkarskiej w warunkach procesu eutrofizacji – Wyd. IRS, Olsztyn: 64.
- Wołos A., Mickiewicz M., Draszkwicz-Mioduszevska H. 2009 – Badania ekonomiczne z zakresu rybactwa śródlądowego przewidziane w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej 2008. Gospodarka rybacka prowadzona w publicznych śródlądowych wodach powierzchniowych płynących w roku 2008 na podstawie analizy kwestionariuszy RRW-23 – IRS Olsztyn, opracowanie niepublikowane: 27.

Przyjęto po recenzji 29.01.2010 r.

MEAN PRICE OF COMMERCIAL FISH AND STOCKING MATERIAL USED BY FISHERIES ENTERPRISES OPERATING IN FISHING DISTRICTS IN 2009

Maciej Mickiewicz

ABSTRACT. This paper presents the mean wholesale price of commercial fish and the mean price of stocking material used in 2009 by fisheries enterprises operating in the waters of fishing districts comprising lakes, rivers, and dam reservoirs. These prices were calculated based on information obtained from questionnaires completed by 57 enterprises operating in 276795 ha of fishing district waters. These were then compared with the mean prices of commercial fish and stocking material from 2007. The results provide important information regarding current prices for fish and stocking material for management and practical purposes. They also reveal that there are substantial differences in prices for individual fish species/types of fish, as well as for given forms of the stocking material of various fish species. Comparing recent prices with those of 2007 indicates that the prices of commercial fish increased insignificantly while those of stocking material were more pronounced. The increases and/or decreases in the prices of commercial fish did not generally exceed 9%; only in the case of four species/types (including the smelt and small non-commercial fish comprising species/types that are of marginal importance) did price fluctuations exceed 20%. The greatest price decrease was noted for vendace and silver carp; however, in neither instance did this exceed 6%. Of the 34 forms of stocking material studied, price increases were noted for 21 while price decreases were noted for 13 forms. In extreme instances, prices increased as much as 200% (vendace summer fry), and decreased as much as over 30% (European wels autumn fry). The most important and most frequently used forms of stocking material of the most important species stocked in fishing districts did not increase in price by more than 10%, while decreases were of about 7% (with the exception of the prices for pike fry and 1+ crucian carp).

Keywords: fishing districts, fish prices, stocking material prices